

Łukasz Roman

Aspekty polemologiczno-irenologiczne w naukach o obronności

Obronność - Zeszyty Naukowe Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii
Obrony Narodowej nr 2, 115-124

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

AUTOR

mgr Łukasz Roman

RECENZENT

prof. dr hab. inż. Michał Huzarski

ASPEKTY POLEMOLOGICZNO-IRENOLOGICZNE W NAUKACH O OBRONNOŚCI

Analizą istoty i natury wojen i konfliktów zbrojnych zajmuje się wielu specjalistów z różnych dziedzin i dyscyplin naukowych. Można również stwierdzić, że owe badania są zależne od przedmiotu i zakresu zainteresowania poznawczego. Ponadto polemologia, w odróżnieniu od sztuki (nauki) wojennej, nieustannie zmierza do poznania kwintesencji konfliktów zbrojnych i wojen w uniwersalny i powszechny sposób, korzystając jednocześnie z interdyscyplinarnych wyników badań.

Można zatem wywnioskować, iż tożsamą istotę ma również podejście polemologiczne. Ponadto kluczowe przy tym jest uzasadnienie związku polemologii z obszarem, a jednocześnie dziedziną nauk społecznych, w których usytuowane są obecnie nauki o obronności i nauki o bezpieczeństwie (jako dzisiejsza kontynuacja wcześniej uprawianych nauk wojskowych), gdzie proponuje się umiejscowienie polemologii jako specjalności naukowej. Warto nadmienić, że w podejściu polemologicznym wykorzystywany jest przede wszystkim instrument poznawczy nauk społecznych – socjologii, stosunków międzynarodowych i politologii, ponieważ wojna jest zjawiskiem społecznym, a samo użycie siły znajduje się w politycznym zakresie decyzyjnym.

Istota nauk o obronności i nauk o bezpieczeństwie

Nauki o obronności i nauki o bezpieczeństwie, jako dyscypliny wyłonione z byłych nauk wojskowych, wymagają identyfikacji i rozwoju w obecnych i prognostycznych uwarunkowaniach. Ponadto problemy wojny i pokoju, które zajmują określone miejsce w świadomości społecznej oraz poglądach naukowców, nadal są przedmiotem zainteresowania badawczego, są uprawiane przez różne dyscypliny nauk społecznych.

Kluczowe jest również przedstawienie istoty i określenie przedmiotu badań nauk o obronności i nauk o bezpieczeństwie, gdyż stanowią one istotną część obszaru i dziedziny nauk społecznych. Przedmiotem badań nauk o obronności jest problematyka systemu obronnego państwa, teoria sztuki wojennej w tym przede wszystkim strategii, sztuki operacyjnej i taktyki.

Przedmiotem badań tej dyscypliny są przygotowania obronne i rozwój systemu obronnego państwa, w tym sił zbrojnych, jak również organizacja i prowadzenie działań obronnych, operacji wojskowych, dowodzenie oraz szkolenie wojsk. Badania w tej dyscyplinie mają na celu wzbogacenie podstaw teoretycznych i rozwój systemu obronnego państwa oraz teorii sztuki wojennej i kierowania wojskami. Natomiast w naukach o bezpieczeństwie, przedmiotem badań są współczesne systemy bezpieczeństwa w wymiarze militarnym i niemilitarnym oraz ich funkcjonowanie na różnych poziomach organizacyjnych. Systemy te obejmują działania instytucji o charakterze państwowym, rządowym i samorządowym, przedsiębiorców i organizacji społecznych. Obszar działania w zakresie tej dyscypliny powinien służyć tworzeniu teoretycznych podstaw i rozwojowi systemów bezpieczeństwa międzynarodowego i narodowego oraz systemów operacyjnych funkcjonujących w obszarze bezpieczeństwa¹.

Miejsce polemologii w typologii nauk o obronności

Po scharakteryzowaniu istoty nauk o obronności należy wskazać miejsce polemologii w typologii tej nauki. Jak wcześniej nadmieniono, nauki o obronności, są obecnie dynamicznie rozwijane. Jednocześnie zauważa się, iż specjaliści z różnych dziedzin i dyscyplin naukowych traktują niekiedy polemologię, jako naukę, która nadmiernie wykorzystuje wiedzę z nauk pokrewnych. Warto tutaj przywołać podstawowy obszar i istotę przedmiotu badań, którymi są wojna i konflikty zbrojne, a którymi od zarania dziejów zajmuje się sztuka wojenna. Nurt teoretyczny tej nauki, stanowi trzon przedmiotu badań polemologii, który w zamierzeniu i intencji poznawczej powinien być wzbogacany rezultatami badań i wiedzą z innych nauk pokrewnych. Można się przy tym zastanawiać, gdzie umiejscowić typologicznie polemologię, uznając ją za specjalność naukową, a może nadal za dyscyplinę².

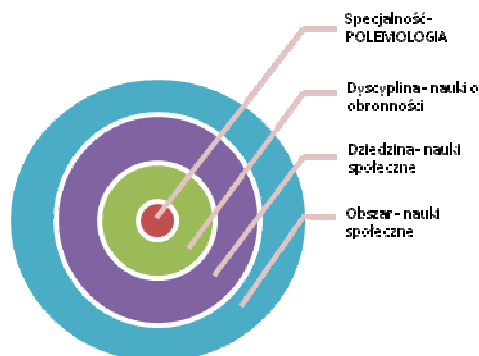
Warto w tym miejscu podkreślić, iż wojna, konflikty i pokój są przedmiotem badań, w określonych częściach, w naukach społecznych oraz pokrewnych dyscyplin naukowych. Każda z tych dyscyplin, m.in. filozofia, politologia, socjologia, historia i inne, w wyniku prowadzonych badań, gromadzi wiedzę teoretyczną o wojnie i pokoju. Do czasu pojawienia się polemologii nie było takiej nauki, która zajmuje się syntezą tej wiedzy i jej wykorzystaniem w badaniach polemologicznych³.

---

¹ Nauki o obronności i nauki o bezpieczeństwie powstały zgodnie z *Uchwałą Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów* z dnia 28 stycznia 2011 r., która zmieniła uchwałę w sprawie określenia dziedzin nauki i dziedzin sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych; formalnie zastąpiły uprzednio uprawiane nauki wojskowe.

² M. Huzarski, *Przedmiot badań, zakres polemologii*, Wykład, Studia doktoranckie WZiD AON, Warszawa 2012.

³ Ibidem.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: M. Huzarski, *Przedmiot badań, zakres polemologii*, Wykład, Studia doktoranckie WZiD AON, Warszawa 2012.

Rys. 1. Miejsce polemologii w typologii nauk o obronności

Wykorzystanie wiedzy polemologiczno-irenologicznej we wzbogaceniu teorii nauk o obronności

Po wskazaniu miejsca polemologii w typologii nauk o obronności należy również przedstawić jej założenia, kwintesencję, przedmiot badań oraz istotę wiedzy polemologiczno-irenologicznej, a także wykorzystanie tej wiedzy we wzbogaceniu teorii nauk o obronności. Przypomnijmy, iż polemologia swoją nazwę wywodzi od greckiego słowa *polemos*, które oznacza *wojnę, spór, konflikt*. Warto również wymienić i wskazać twórcę terminu *polemologia*, którym był wybitny, francuski badacz Gaston Bouthoul (1896–1980), dyrektor pierwszego w świecie instytutu polemologicznego (*L'Institut Francais de Polemologie*), utworzonego w Paryżu w 1945 roku. Swoje teorie przedstawił i zawarł w dziele *Traite de polemologie. Sociologie des guerres* wydanym w Paryżu w 1970 roku. (*Traktat o polemologii. Sociologia wojny*).

Ponadto przedstawił on maksymę badawczą: *Od poznania wojny do poznania pokoju*, lub w innym ujęciu – *Jeśli chcesz pokoju, poznaj wojnę*. Można zatem stwierdzić, iż droga i dążenie do pokoju wiedzie poprzez poznanie wojny, a generalnie rzecz biorąc, poznanie pokoju wiedzie poprzez poznanie i analizę przyczyn, źródeł, natury i etiologii wojen.

W literaturze przedmiotu oraz innych materiałach i opracowaniach internetowych odnajdujemy wiele określeń i definicji polemologii. Jednak po przeprowadzonych analizach i porównaniach różnorodnych koncepcji terminologicznych prof. M. Huzarski proponuje następującą definicję polemologii:

Polemologia oznacza obszar badań nad wojnami i konfliktami zbrojnymi zarówno przeszłości, teraźniejszości, jak i przyszłości. Jest dyscypliną naukową zajmującą się wyjaśnianiem przyczyn, źródeł, uwarunkowań wojen i konfliktów zbrojnych. Analizuje ich naturę, umiejscawia w czasie i przestrzeni, bada ich cykliczność, natężenie, rozmiar, skalę, a także związki przyczynowo-skutkowe oraz klasyfikację⁴.

Można również stwierdzić, iż polemologię wyróżniają następujące obszary poznawcze: *badanie wielokryterialne wojen i konfliktów zbrojnych przeszłości* (analizy porównawcze, statystyczne, strukturalne i inne), *teraźniejszości* (identyfikacja problemu) i *przyszłości* (prognozowanie).

Charakterystyczne dla niej jest również określanie natury wojen i konfliktów zbrojnych (fenomen zjawiska, powody agresywnych zachowań), czynników powodujących ich *periodyczność* nazywanej *rytmami wojowniczości*, określanie wskaźników ich intensywności, pomiar i porównania czasu ich trwania, a także dokonywanie podziału typologicznego⁵.

Z powyższych wyjaśnień wynika, iż przedmiotem badań polemologii są konflikty zbrojne, wojna i pokój, a polemologia ma być koncepcją tworzenia interdyscyplinarnej nauki, która zajmuje się tymi zjawiskami. Ponadto badacze i specjaliści z zakresu polemologii zdecydowanie kładą nacisk na interdyscyplinarny charakter badań polemologii.

Ponadto wybitny Francuz – Gaston Bouthoul – stwierdził, że polemologia składa się z trzech części:

- *Ogólnej socjologii wojny* – poszukiwania rytmów wojowniczości,
- *Etiologii wojen* – badania przyczyn wojen – strukturalnych, koniunkturalnych i okazjonalnych (z wykorzystaniem czynników wirulencyjnych),
- *Prospekcji* – badania nad zagrożeniem wojną w danym czasie (z wykorzystaniem barometrów polemologicznych)⁶.

Według G. Bouthoula analiza wojen, a także ich przyczyn (etiologii), jako całość, powinna być podzielona na określone działy. W swoim dziele wymienia następujące obszary:

- przyczyny strukturalne,
- przyczyny koniunkturalne,
- przyczyny okazjonalne i motywacje,
- agresja,
- kompleksy wojenne⁷.

---

⁴ Por. T. Kęsoń, *Pojęcie konfliktu i wojny w literaturze. Podejście polemologiczne w badaniach konfliktów zbrojnych*, Warszawa 2008.

⁵ Ibidem, s. 10.

⁶ A. Zwoliński, *Wojna. Wybrane zagadnienia*, WAM, Kraków 2003, s. 5.

⁷ Zob. G. Bouthoul, *Traite de polemologie. Sociologie des guerres*, Paryż 1970, s. 532–540, [w:] M. Huzarski, *Przedmiot badań, zakres polemologii*, Wykład, Studia doktoranckie WZiD AON, Warszawa 2012.

Natomiast nawiązując do prospekcji (badań nad zagrożeniem wojną), polemologia wykorzystuje pięć barometrów polemologicznych:

- czynniki geograficzne i geopolityczne,
- czynniki długookresowe,
- czynniki koniunkturalne,
- barometry struktur narodowych,
- barometry krótkookresowe⁸.

Z powyższych rozważań można wywnioskować, iż polemologia wraz ze swoimi trzema głównymi zakresami: *ogólną socjologią wojny* (skupiająca się na rytmach wojowniczości), *etiologią wojny i czynnikami wirulencyjnymi* (które badają przyczyny strukturalne, koniunkturalne i okazjonalne konfliktów), *prospekcją* (która wykorzystuje barometry polemologiczne), staje się coraz cenniejszą propozycją metodologiczną służącą urealnieniu ludzkiego myślenia koncentrującego się na zagadnieniach historii i współczesności świata⁹.

Ponadto przedstawione i opisane podejście polemologiczne jest jedną z metod, które ułatwiają poznanie i prognozowanie własności konfliktów zbrojnych i wojen, a uzyskane wyniki badań mogą być kluczowym materiałem wyjściowym do tworzenia projektów możliwych sytuacji konfliktowych, a co zarazem definitywnie przyczynia się do wzbogacenia teorii nauk o obronności.

Warto również wspomnieć i scharakteryzować terminologię *irenologii*, która pochodzi z greckiego *irene* – pokój – ogólnie definiowaną – *jako nauka o pokoju*. W tym samym czasie (ok. 1945 roku), kiedy rodziła się polemologia, równolegle w Stanach Zjednoczonych pojawił się nurt badawczy zwany *peace research* (*badania nad pokojem*)¹⁰. Wymieniona dyscyplina ma również niemiecką nazwę – *Friedensforschung* (*Friedens – und Konflikt forschung*), uprawianą przez Karla Keisera, który opierając się na propozycji Johana Goltunga, ówczesnego dyrektora Instytutu Badań nad Pokojem w Oslo, był krytycznie nastawiony do nurtu badań nad pokojem, uznając, że kwalifikują się one do nauk stosowanych, będących według niego w pewnym sensie na *zewnątrz procesu badawczego*. Impulsem stają się wówczas wartości wyższe, w tym pokój. Zauważa przy tym, że nauki podstawowe, nazywane *naukami czystymi*, uzyskują impulsy z procesu badawczego, w którym luki ukazują się w siatce faktów, praw i teorii, wymagających stawiania nowych hipotez i ich weryfikacji. Polemologowie wskazują na potrzebę rozdzielenia badań naukowych od praktyki politycznej, co jest przyczyną krytycznego podejścia do *peace research*¹¹. Warto podkreślić, iż

⁸ T. Kesoń, *Pojęcie konfliktu i wojny...*, op. cit., s. 14.

⁹ M. Huzarski, *Przedmiot badań, zakres polemologii...*, op. cit.

¹⁰ A. Gałganek, *Polemologia jako krytyka peace research*, [w:] *Studia nauk politycznych* nr 3–4 (75–6) 1985, s. 134.

¹¹ *Ibidem*, s. 137.

irenologia jest jednym z określeń badań nad pokojem. Wyjaśnia się również, że pokój jest ideą wszechstronną i uniwersalną, a ponadto trudnym do opisanego, przedstawienia i określenia ideałem.

Zjawisko wojny i pokoju, od zarania dziejów było przedmiotem zainteresowania specjalistów i badaczy z wielu dziedzin i dyscyplin naukowych. Można zatem stwierdzić, że wojna i konflikty zbrojne są zjawiskami społecznymi, które wymagają wieloaspektowych, interdyscyplinarnych badań. Stąd też podejście polemologiczne w badaniach wojny, konfliktów zbrojnych oraz pokoju wykorzystuje dorobek naukowy z różnych dziedzin i dyscyplin naukowych.

Najczęściej wskazuje się na: *nauki o obronności, nauki o bezpieczeństwie, filozofię, socjologię, historię, politologię, stosunki międzynarodowe, nauki techniczne, antropologię, demografię, ekonomię, informatykę czy etiologię*¹².

Źródło: opracowanie własne na podstawie: M. Huzarski, *Przedmiot badań, zakres polemologii*, op. cit.

Rys. 2. Korelacja obszarów badań w polemologii

Warto również scharakteryzować aspekt terminologiczny przedmiotu badań polemologii – wojnę i konflikt zbrojny.

W literaturze przedmiotu spotykamy odmienne podejścia i interpretacje esencji wojen i konfliktów zbrojnych. Wskazane jest też wyjaśnienie różnic między tymi zjawiskami militarno-społecznymi.

Współcześnie można przyjąć następujące definicje:

Wojna to konflikt między państwami lub innymi społecznościami zintegrowanymi politycznie, etnicznie, religijnie, ideologicznie, itp., w którym zagazowane są wszystkie dostępne, niezbędne do osiągnięcia celu, środki o charakterze militarnym i pozamilitarnym.

¹² M. Huzarski, *Przedmiot badań, zakres polemologii...*, op. cit.

*Konflikt zbrojny to działania na mniejszą skalę, nieangażujące całości zasobów militarnych dla osiągnięcia celu całości zasobów militarnych i pozamilitarnych zwaśnionych stron*¹³.

Z przedstawionych rozważań jednoznacznie wynika, iż wojna jest swym zasięgiem terminologicznie szersza od konfliktu zbrojnego. Istnieją jednak też odmienne interpretacje. Pojawiło się wiele terminów związanych z wojną. Warto tutaj wskazać: *zimną wojnę, wojnę z terroryzmem, wojnę ekonomiczną, psychologiczną, czy też cyberwojnę*. Przyjmując kryterium zasięgu terytorialnego, wojny można podzielić na: *lokalne, regionalne i globalne*¹⁴. Natomiast odwołując się do konfliktu zbrojnego, wyróżnić możemy:

- konflikty etniczne, w których mniejszości narodowe są dyskryminowane;
- konflikty religijne, w których dochodzi do starć między grupami wyznaniowymi;
- konflikty etniczno-religijne;
- zbrojny separatyzm to obecnie najbardziej rozpowszechniony rodzaj konfliktu;
- konflikty o sporne tereny występowania surowców mineralnych (ropa);
- spory graniczne i roszczenia terytorialne (Kaszmir, Kuryle);
- zwalczanie terroryzmu¹⁵.

Ponadto nawiązując do wojny i konfliktu zbrojnego, prof. B. Balcerowicz stwierdził, że wojna jest jedną z form konfliktu zbrojnego, do których zaliczamy:

- wojnę;
- interwencję zbrojną;
- incydent wojskowy;
- przewrót wojskowy;
- blokadę zbrojną;
- demonstrację siły.

Prof. B. Balcerowicz wskazał również, że konflikt zbrojny to *działania sił zbrojnych przeciwstawnych państw, prowadzone na ograniczoną skalę. Sprzeczność rozwiązywana przy wykorzystaniu sił zbrojnych (uzbrojonych grup) stosujących przemoc zbrojną*¹⁶.

Natomiast wojnę traktuje jako taki konflikt, *w którym społeczeństwo (państwo) wykorzystuje całość lub gros swoich zasobów, co w konsekwencji prowadzi do bardzo wysokiego eskalacji aktywności i działalności militarnej*¹⁷.

---

¹³ *Konflikty współczesnego świata, Wielkie tematy*, PWN, Warszawa 2008, s. 30.

¹⁴ *Ibidem*, s. 30–33.

¹⁵ *Ibidem*, s. 37–40.

¹⁶ B. Balcerowicz, *Siły zbrojne w państwie i stosunkach międzynarodowych*, SCHOLAR, Warszawa 2006, s. 111.

¹⁷ *Ibidem*, s. 117.

Warto również mieć na uwadze koncepcje i myśli na temat wojen i konfliktów zbrojnych klasyków – filozofów i wybitnych teoretyków sztuki wojennej. Poszukiwaniem przyczyn i badaniem zjawiska wojen zajmowali się starożytni myśliciele, m.in. **Sun-Tzu** (*Sztuka wojny*, 600 lat p.n.e.)¹⁸, **Heraclit** (VI/V wiek p.n.e.), który stwierdził, iż *wojna jest ojcem wszystkich rzeczy*¹⁹, natomiast pierwszym filozofem greckim, który zajął się badaniem zjawiska wojen był **Platon**.

Wybitny filozof **Sokrates** zauważył, że *wojna mąci rozumienie sprawiedliwości*, a **N. Machiavelli** określił, iż *każda wojna jest sprawiedliwa, o ile jest niezbędna*. **E. Kant** stworzył projekt *nieustannego pokoju*, a **F. Nietzsche** podkreślał, że *pomyślny przebieg wojny uświęca każdą przyczynę*. Były to różne uwagi, lecz nie miały one naukowego charakteru²⁰.

W obecnych uwarunkowaniach środowiska bezpieczeństwa brane są pod uwagę wieloaspektowe przyczyny pojawiania się konfliktów zbrojnych i wojen, różne ich rodzaje, obszary i zakresy.

Arystoteles w swoim dziele: *Polityka* wskazywał na brak podstawy do ustrojowego nastawienia na wojnę. Trzeba mieć *urządzenia nastawione na wojnę*, jednak nie powinny one stanowić celu państwa, lecz być środkiem do niego²¹.

S. Huntington w *Zderzeniu cywilizacji* zastanawia się, dlaczego pod koniec XX wieku muzułmanie zdecydowanie częściej biorą udział w konfliktach z użyciem przemocy niż ludzie z innych kręgów kulturowych. W przeszłości chrześcijanie masowo mordowali swoich współwyznawców i przedstawicieli innych religii. Stąd ocena skłonności do agresywnych zachowań poszczególnych cywilizacji na przestrzeni dziejów wymaga szerokich badań²².

Z kolei **M. Howard**, w swoim dziele *Wojna w dziejach Europy*, zauważa, że nie ma żadnej dziedziny ludzkiej działalności, która by nie była w mniejszym lub większym stopniu związana z wojną. Wojna była zawsze częścią ludzkiego losu. Nie można więc obecnie przedstawiać sposobów prowadzenia wojen bez ogólnego wskazania celów, w imię których się je toczyło²³.

---

¹⁸ Sun-Tzu, *Sztuka wojny*, Przedświt, Warszawa 1994.

¹⁹ Cyt. za: L. Wyszczelski, *Teorie wojenne i ich twórcy na przestrzeni dziejów*, Warszawa 2008, s. 20.

²⁰ K. Kowalewski, *Rzeczpospolita, Nauka i technika, Wojna: zjawisko biologiczne czy historyczne* (14.06.1999), s. 2.

²¹ Arystoteles, *Polityka*, PWN, Warszawa 2008, s. 187.

²² S.P. Huntington, *Zderzenie cywilizacji*, Muza S.A., Warszawa 2008, s. 458–459.

²³ M. Howard, *Wojna w dziejach Europy*, Ossolineum, Wrocław 2007, s. 5.

Podsumowanie

W niniejszym artykule zostały scharakteryzowane poszczególne elementy podejścia polemologicznego w badaniach natury konfliktów zbrojnych i wojen, które mogą stanowić przypuszczalne rozwiązania problemów nurtujących nas od wieków. Podejście to stwarza sprzyjające warunki do koordynacji wysiłków badawczych prowadzonych w różnych dziedzinach i dyscyplinach naukowych, na rzecz osiągnięcia celów wskazujących przyczyny rodzących się sytuacji konfliktowych i możliwe sposoby im zapobiegania. Mogą one stanowić istotne źródło i podstawę wzbogacania wiedzy w teorii nauk o obronności i nauk o bezpieczeństwie, czyli przede wszystkim tych kwestii, które dotyczą obronności państwa oraz działań na rzecz bezpieczeństwa, zwłaszcza regionalnego i globalnego.

Przedstawiony materiał przedstawia polemologię, która spełnia wymagania kryterialne naukowości. Stąd też może być uznana jako specjalność naukowa, zarówno w naukach o obronności, jak i w naukach o bezpieczeństwie. Można stwierdzić, iż wyniki badań polemologiczno-irenologicznych mogą być twórczo wykorzystywane w działalności na rzecz pokoju i bezpieczeństwa. Przybliżone zostały kluczowe zagadnienia przedmiotowej wiedzy polemologiczno-irenologicznej wraz instrumentami badawczymi podejścia polemologicznego. Wskazano na możliwości wykorzystania tej wiedzy w metodologii badań problemów obronności i bezpieczeństwa. Wiele spraw jest nierozstrzygniętych, nadal uwidaczniają się pewne wątpliwości oraz punkty sporne związane z samodzielnością polemologii, potrzebą jej łączenia z nauką o pokoju (irenologią), a także dotyczące aspektów interdyscyplinarnych i typologicznych.

POLEMOLOGICAL AND IRENOLOGICAL ASPECTS IN DEFENCE SCIENCES

Abstract: The article entitled "Polemological and Irenological Aspects in Defence Sciences" presents the area and scope of polemology and irenology. The aim of the paper is to characterise the essence of defence sciences and security sciences, which replaced previous military sciences, as well as the place of polemology as a scientific speciality within typology of these two sciences. Moreover, creative use of polemological and irenological sciences enriching defence sciences has been presented. Relations of polemology with other related sciences is described stressing the interdisciplinary analysis of war and peace problems, as well as using the sources of knowledge from other disciplines (branches). Furthermore, the definition, essence and research subject matter of polemology has been

presented in a clear way through showing the nature and etiology of wars. In addition, terminology concepts of wars and armed conflicts have been discussed. The paper also includes the author's own considerations, evaluations and opinions, as well as aspects based on documented sources of knowledge. The scope of problems proves that polemological and irenological science may creatively contribute to the enrichment of theory of war, peace and conflicts. The article may be used in research papers and in a didactic process.